ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW

a children's magazine

РІК XXI ЛИСТОПАД 1974 Ч. 11 (243)

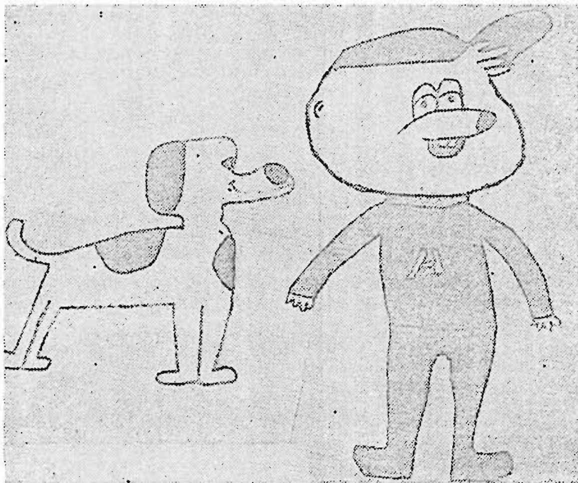

УСПІХ МАЛОГО МАЛЯРА

Цей усміхнений хлопчик, що його бачите на світлині, зветься Роман Гошовський. Він має десять років. Живе у Парсипані, Н. Дж. Ходить до п'ятої кляси католицької школи. Малювати почав у другій клясі. Його школа змагалася в малюванні з публічною і завдяки малюнкам Ромка здобула перше місце. Учителька витинанок уклала до його малюнків сценку, яку зафільмовано.

Ромко говорить добре українською мовою і записався цього року на курси українознавства.

Містимо малюнок Романа — Хлопчик і песик

ХРЕСТИКІВКА

X – – – – – – – –   домівка Лиса Микити*)
– X – – – – – – –   місто над Дністром в Україні
– – X – – – – – –   бистролетна пташка
– – – X – – – –   поштова картка
– – – X – – – –   паровий корабель
– – X – – – – – –   цвіте вночі проти Івана Купала
– X – – – – – – –   місто над Дністром в Україні
X – – – – – – – –   нафтове місто в Україні

Букви на місці хрестиків дадуть назву місяця, славного великою подією в новітній історії України.

*) Назву домівки подати із „Лиса Микити" Івана Франка.

ХТО ВІН?

Як надворі сонце сяє,
Він в кутку десь спочиває,
Зім'ятий, незнаний.

Як надворі дощ хлюпоче,
На прохід він йде охоче
В товаристві з нами.

ХТО ЦЕЙ ПАН?

Подорожній пан,
Ходить всюди сам,
Нічлігу не просить —
Хату всюди носить.

ГЕОГРАФІЧНІ ЗАГАДКИ-НЕДОМОВКИ

(На місці крапок поставте відповідну назву)

Гей, думками я полину
отуди, що й не видати:
у гуцульську Верховину,
в наші гори, у . . . .
Гей, пошлю я думку другу,
Хай спочине в темнім борі
Й розповість про нашу тугу
Снігом вкритій . . . .

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК У ЧИСЛІ „ВЕСЕЛКИ" ЗА ЖОВТЕНЬ 1974: Прип'ять, столиця, тризуб, відвага, тривога. ЯКІ ЦЕ РЕЧЕННЯ? Підвалини тримають будову. Стою при столі. ЗАГАДКОВА ВІЗИТІВКА: Прут. ХТО ЦЕ? Півень. ХРЕСТИКІВКА: Школяр, Козак, Орел, Ліс, Ас. Букви на місці хрестиків дають: ш к о л а. ХТО Я? Книжка, газета, журнал. ХТО ВОНА? Капуста.

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

з кольоровими ілюстрація виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія. Річна передплата становить у ЗСА — 5.00 долярів, у інших країнах — рівновартість цієї суми. Для членів УНС — 4.00 доляри. Ціна окремого числа 50 центів. Ціна подвійного числа — 75 центів.

"THE RAINBOW" — "VESELKA"
Обкладинка роботи Романа Завадовича, мол.
Published monthly, except June to September Bi monthly
at Jersey City, New Jersey
81-83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303
Subscription $5.00 per year. UNA members $4.00 per year.
Entered as Second Class at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:
Галина Мазепа — Зимова заготівля

МИ ДУЖЕ ЛЮБИМ ЯБЛУЧКА

(Ілюстрація Галини Мазепи)

Трясе галузку Галочка
Із братіком удвох:
„Ми дуже любим яблучка —
Вони смачні, що ох!"

До Леся каже Галочка:
„Їж яблучко щодня,
То станеш сам, мов яблучко,
Рум'яний — от, як я!"

Р. З.

Леся УКРАЇНКА

Музика Василя СИДОРЕНКА

ЩЕ НЕ ВДАРИВ МОРОЗ...

(Із циклу „Осінні співи")

Ще не вдарив мороз,
А вже втомлений лист
В'яне, жовкне...

Спів цикади дзвінкий
Перейшов в тихий свист,
Хутко вмовкне.

Роман ЗАВАДОВИЧ

У СВЯТО ЛИСТОПАДА

У свято Листопада
Зібралася громада,
Прийшли з батьками й діти —
Їм вдома не сидіти.

Велике нині свято!
Дітей навчають тато,
Навчають тато й мати
Минуле шанувати.

Героям України
Від кожної дитини
Поклін аж від порога
І „Отче наш" до Бога.

У славні роковини
Матусі-України
Спішать на сцену діти,
Несуть вінки й привіти.

Героїв величає,
І кличе, і співає
Дітей громада жвава:
„Героям вічна слава!"

Львів — загальний вигляд. Старовинне українське місто Львів заснував у 1252 році король Данило Романович Галицький для свого сина Льва. Львів став столицею-метрополією й осередком національного, державно-політичного, господарського, культурно-освітнього, наукового, літературно-мистецького та релігійного життя західніх земель України. За часів гетьмана Богдана Хмельницького козацькі полки двічі облягали місто, що було тоді під польським пануванням. Дня 1-го Листопада 1918 року на вежі львівської ратуші замаяв на осінньому вітрі український національний прапор, сповіщаючи світові, що після довгої неволі український нарід зажив знову вільним життям. Цей день був початком відродження Української Держави на західньо-українських землях. Тепер Львів під московсько-большевицькою окупацією.

ЩЕ НЕ ВДАРИВ МОРОЗ

ІЗ ЦИКЛУ „ОСІННІ СПІВИ"

СЛОВА: ЛЕСЯ УКРАЇНКА
МУЗИКА: ВАСИЛЬ СИДОРЕНКО

ЩЕ НЕ ВДА-РИВ МО - РОЗ А ВЖЕ ВТОМ - ЛЕ-
НИЙ ЛИСТ В'Я - НЕ, ЖОВК-НЕ...
СПІВ ЦИ - КА-
ДИ ДЗВІН-КИЙ ПЕ-РЕЙШОВ В ТИ-ХИЙ СВИСТ ХУТ - КО
ВМОВК-НЕ.

ЩЕ НЕ ВДА-РИВ МО — РОЗ, А
ВЖЕ ВТОМ - ЛЕ - НИЙ ЛИСТ В'Я - НЕ, ЖОВК - НЕ
СПІВ ЦИ - КА-ДИ ДЗВІН - КИЙ ПЕ - РЕЙ - ШОВ
В ТИ - ХИЙ СВИСТ ХУТ - КО ВМОВК - НЕ.

РА 1974
2999,2

К. ПЕРЕЛІСНА

Ілюстрації Зенона ОНИШКЕВИЧА

ВЕЛЕТЕНЬ І СТРУМОЧОК

Присвячую борцям за волю,
Леонідові Плющеві і Валентинові Морозові

Далеко-далеко на півночі стояла висока гора. А на тій горі, у печері, жив Велетень. Та такий він був дужий і страшний, що все живе його боялося. Тільки було гляне з гори в долину — трава в'яне, звірі в ліс тікають, а птахи на південь летять. Тільки струмочки його не боялись — біжать та дзюркотять.

Розсердився на них Велетень, зійшов з гори, зібрав усі струмочки в торбу й заховав у себе під горою. І день і ніч стеріг, щоб яка краплина з-під гори не вибігла, землі не зросила, краю не оживила. І хоч струмочки були непосидючі, торбу розірвали й довго вовтузились під горою, та вкінці так потомились, що й поснули. Тільки один Струмочок і далі крутився у своїй тюрмі під камінням, шукав, куди б його вискочити на волю. Знайшов він шпарочку вузеньку, вискочив і побіг з-під гори на північ. Біжить, дзюркотить:

— Весело тут! Гарно тут! Побіжу до моря!

І зразу біля нього трава зазеленіла, пташки заспівали, звірі прибігли воду пити. А Велетень глянув з гори, побачив його та як закричить:

— Звідки ти взявся? Куди біжиш?

А Струмочок бризкає-сміється:

— Взявся я з-під твоєї гори, а біжу до моря!

— Хо-хо! — гукнув Велетень. — Не пущу! Вертайся назад!

Та набрав криги з-під гори й кинув на Струмочок, дорогу йому загородив. Засміявся й пішов у печеру спати. А Струмочок дзюр-дзюр! Що ж його робити? Крижина велика, а він маленький — нічого не вдіє. Вернувся під гору, покрутився-повертівся, трошечки водички у сусідів-струмочків позичив, знайшов більшу шпарочку, вискочив з-під гори й побіг на схід. Біжить, дзюркотить:

— Весело тут! Гарно тут! Побіжу до моря!

І зразу біля нього трава зазеленіла, пташки заспівали, звірі прибігли воду пити. А Велетень прокинувся, побачив його та як закричить:

— Звідки ти тут узявся? Куди біжиш?

А Струмочок підстрибує-сміється:

— Взявся я з-під твоєї гори, а біжу до моря!

— Хо-хо! — гукнув Велетень. — Не пущу! Вертайся назад!

Та схопив скелю й кинув її перед Струмочком, дорогу йому загородив. Засміявся й пішов у печеру спати. А Струмочок — дзюр-дзюр! Що ж його робити? Скеля велика, а він маленький — нічого не вдіє. Вернувся під гору, покрутився-повертівся, два маленькі струмочки у себе увібрав, знайшов ще більшу шпарочку в горі, вискочив і побіг на захід. Біжить, дзюркотить:

— Весело тут! Гарно тут! Побіжу до моря!

А Велетень почув його, вискочив з печери, ногами як затупає:

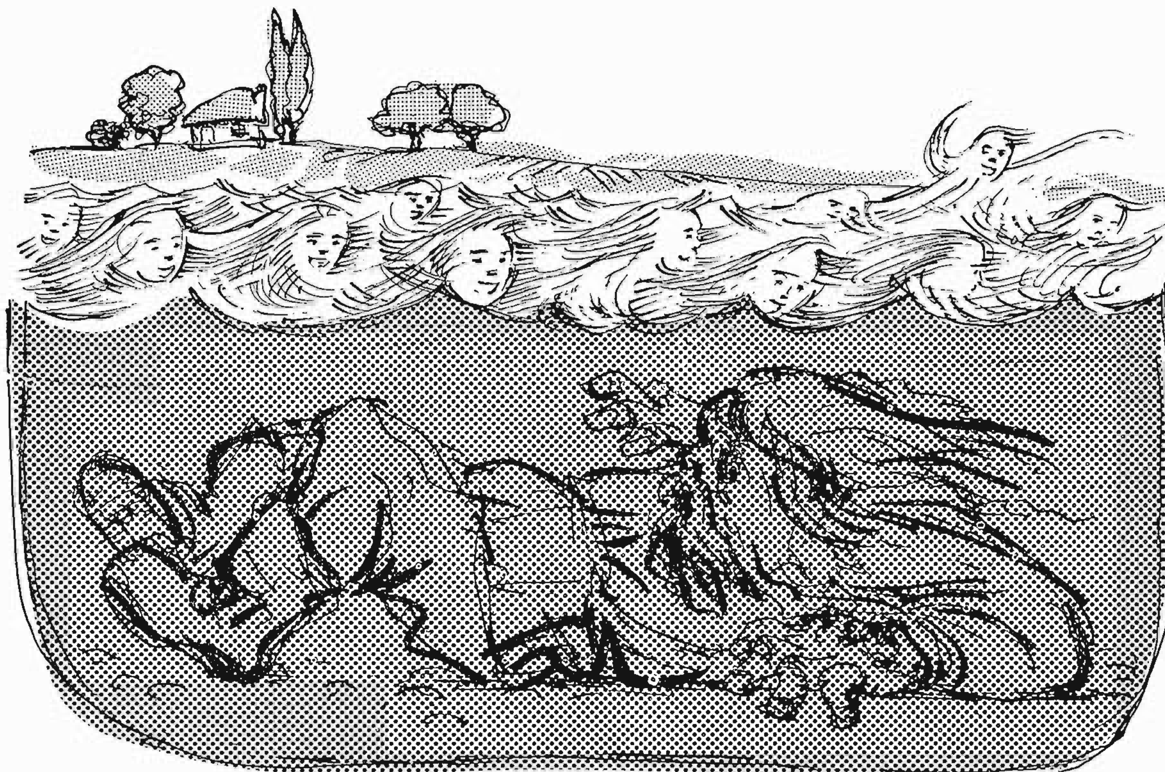
— Куди ти знову біжиш? Вертайся назад!

Та як сипонув перед Струмочком піском і глиною, то зразу болото зробив, дорогу Струмочкові загородив. Засміявся й пішов у печеру спати. А Струмочок — дзюр-дзюр! Що його робити? Болото велике, всю воду вип'є, а він же маленький — не перескочить його. Вернувся він під гору. Покрутився-повертівся, ще кілька струмочків у себе увібрав, знайшов шпарину велику, вискочив з-під гори й побіг на південь. Біжить, дзюркотить:

— Весело тут! Гарно тут! Побіжу до моря!

І зразу трава над ним зазеленіла, кущики поросли, качки, гуси, лебеді налетіли купатися, а звірі прибігли воду пити. А Струмочок біжить, крапельки води з-під землі забирає та все дужчає, виростає.

Прокинувся Велетень, глянув — а Струмочок уже далеко забіг, ніяк його не дістати! Затупав ногами, загукав, як грім:

— Ти знову кудись біжиш? Вернися назад!

А Струмочок аж хвилі ганяє та весело співає:

— Не вернуся під гору! Побіжу до моря!

Розлютився Велетень, набрав великого каміння у жменю та як кине перед Струмочком, так дорогу йому й загородив. А Струмочок — дзюрдзюр! Пірнув під каміння, від Велетня заховався й побіг уперед. Подивився Велетень — ніде не видно Струмочка.

— Мабуть, — сказав собі, — він під гору вернувся. Де йому малому таке каміння пробити!

Засміявся та й пішов собі в печеру спати.

А Струмочок визирнув з-під каміння — нема Велетня. Вискочив на світ Божий, та такий повненький, що й тісно йому вже в берегах стало. Став ширшої дороги собі шукати та береги підмивати. Біжить, хлюпотить:

— Весело тут! Гарно тут! Побіжу до моря!

А Велетень вийшов з печери, побачив його та як закричить:

— А, то ти там?! Та я ж усю твою воду вип'ю!

Наздогнав Струмочка, припав до нього й давай його воду смоктати.

— Ох! ох! — застогнав Струмочок. — Дощику, братіку, поможи мені, бо вип'є Велетень усю воду — не добіжу до моря . . .

Прилетів Дощик у чорній хмарі, почав над Струмочком береги поливати, води йому додавати. Піднялась вода у Струмочку по самі береги, запінився він, застрибав:

— Спасибі тобі, Дощику, тепер добіжу до моря!

А Велетень бачить, що не вип'є всього Струмочка, підхопився й побіг до своєї гори.

— Почекай же, — каже, — покличу я свою приятельку, холодну Метелицю. Вона зразу тебе зупинить. Будеш знати, як тікати!

Прилетіла холодна Метелиця, та як дмухнула на Струмочка, як кинула на нього хмари снігу, так уся вода в Струмочку і вкрилася кригою. Тяжко стало Струмочкові бігти, холодно, тісно, хоч пропадай.

— Сонечку-батечку, — заплакав він, — поможи мені, а то не добіжу до моря!

Виглянуло Сонечко з-за хмар, посвітило, погріло і кригу усю розтопило. Розсердилась Метелиця, полетіла до Велетня жалітися. А Струмочок так зрадів, аж з берегів вискочив. Біжить, хлюпотить:

— Спасибі тобі, Сонечку! Тепер добіжу до моря!

— Ой, ні! — каже Сонечко, — Сам не добіжиш, хіба всі маленькі струмочки до себе забереш.

Зиркнув Струмочок, а звідусіль тільки дзюрдзюр! — струмочки до нього біжать:

— Братіку славний! Візьми й нас із собою до моря!

Зрадів Струмочок, усіх їх приймає, аж вода луки заливає, такий він широкий став. А Велетень почув, що Метелиця нічого Струмочкові вдіяти не змогла, набрав велику торбу піску, сипнув перед Струмочком, так дорогу йому й загородив. Налетів Струмочок на пісок, бурхає, клекоче, а пробити не може. Підскочив угору, розділився надвоє та й побіг по обидва боки того піску, острів із нього зробив. А як оббіг, знову докупи воду зібрав та такий повний та глибокий став, що аж хвиля по ньому ходить.

— Гей, каже Струмочок, — тепер добіжу до моря!

А Велетень побачив, що Струмочок піски його обминув, аж зубами заскреготав та й давай гори ламати та перед Струмочком каміння накидати. А Струмочок підбіг до каміння, запінився, вгору підскочив, на бризки розбився і побіг далі. Ще й сміється з Велетня:

— Кидай більше каміння — мені веселіше стрибати! Ось як!

Аж позеленів Велетень від злости. Уже ж він і втомився з тим розбишакою битись, і скель уже під руками немає. А Струмочок усе біжить, водисили набирає і на Велетня не зважає.

Побіг Велетень наперед, став перед Струмочком, руки розчепірив — не пускає його далі.

— А, то ти так! — гукнув Струмочок. — Ну, що ж — битись, так битись!

Зібрав усіх своїх побратимів, міцно всі вони обнялися, розігналися, ударили хвилями Велетневі в груди, так і збили його з ніг. Упав Велетень у Струмочок, під водою крутиться, б'ється, не може на ноги стати, а Струмочок — ріка вже велика, через нього стрибає та кричить:

— Не пускав ти мене з-під своєї гори, не пущу ж я тепер тебе з-під моєї води! Буду через тебе стрибати, буду тебе шматувати, і вже тобі більше не панувати, струмочків не випивати!

Та й покотив-покотив над Велетнем, весело стрибає, береги обмиває, до моря поспішає. А Велетень водою захлинувся, на чорне каміння обернувся, і ніхто його вже не боїться — ні звірі, ні птиця. А струмочки малі з-під гори повтікали і річками веселими стали.

Від Редакції. Щоб знати, хто такий насправді Велетень, а хто Струмочок (написаний навіть з великої букви) і, взагалі, щоб зрозуміти всю цю казку, мусять читачі призадуматися над присвятою „борцям за волю" . . ., вміщеною на початку казки. Хто досі не чував про тих борців, Мороза й Плюща, хай розпитається про них у батьків, учителів чи виховників. Тоді не важко буде зрозуміти провідну думку казки.

Пояснення-словничок: велетень — giant; струмок — потічок (streamlet); непосидючий — такий, що не може всидіти спокійно на одному місці; вовтузитися — неспокійно сидіти, метушитися; шпара — щілина, тріщина (chink, rift); бризкати — to springle, to splash; крига, крижина — лід; печера — cave; скеля — rock; вбирати, увібрати в себе — to absorb, to suck in; тупати (ногами) — to stamp; глина — clay; лебідь — swan; хвиля — wave (треба відрізняти від слова хвилина — minute, moment; пірнути, поринати — to dive; смоктати — to suck; запінитися — to foam; метелиця — снігова буря; розчепірити (руки) — широко розставити (to put one's arms apart); шматувати — розривати на шматки-куски; захлинутися (водою) — to choke (swallow) with water.

КУТОК ЮНИХ АВТОРІВ

МОЯ ЧУДОВА ТИ, ДОЛИНО!

По крутій і високій горі в'ється ледве протоптана стежка. Треба мати силу й терпеливість, щоб вийти на цю гору. Ця стежка всіх, хто нею йде, приводить на галявину, де зовсім немає дерев. Це чудовий клаптик землі, з якого розкриваються прекрасні гірські краєвиди. То тут, то там між горами розкидані невеличкі долини, а в них біліють маленькі хатки, які нагадують собою білі гриби, що ніби повитикалися після дощу. Пишна зелень бавить око.

Гори вкриті вічнозеленими деревами. Поміж горами протікає гірська річечка, а в ній, як скло, виблискує проти сонця холодна вода. По обидва боки річечки ростуть старі й молоді дерева, заплетені малиною.

Сиджу на березі й не можу налюбуватися краєвидами, що їх так щедро обдарувала красою природа.

А сонечко своїм промінням посилає тепло на землю. Сиджу тихесенько і прислухаюся, як рясно вистукують молоти в робочих руках. Це робітники докінчують будову для відпочинку.

Ангелина Новошицька, 14 років, Австралія

ЩО ПИШУТЬ ПРО „ВЕСЕЛКУ" ІНШІ?

Виховна референтка Централі Союзу Українок Америки пані Олена Климишин у замітці „Веселка" — журнал для дітей", поміщений у „Нашому Житті" за березень 1973 р., пише: „Між виданнями для дітей, що їх поручаємо вчителькам дитячих світличок, хочемо сьогодні згадати журнал „Веселка", що виходить кожного місяця вже двадцятий рік у видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу.

На шістнадцяти сторінках великого формату українські діти дістають чудово ілюстрований цікавий матеріял, що його читають або самі, або слухають, як батьки їм читають, бо там є матеріял і для найменших. На зміст складаються казки, історичні оповідання, вірші, сценки з релігійно-обрядових свят тощо. Пишуть у „Веселці" передові письменники для дітей. Журнал ілюстрований найкращими мистцями. Чудово ілюстровані вірші, а над усе незрівнянна, дотепна й улюблена дітьми „Гоца Драла".

Журнал заслуговує на увагу батьків і вчительок дошкілля, а „Свободі" у двадцятиліття його видання належить від українських дітей заслужена подяка.

Текст: *Роман ЗАВАДОВИЧ*

Ілюстрації: *Петро ХОЛОДНИЙ*

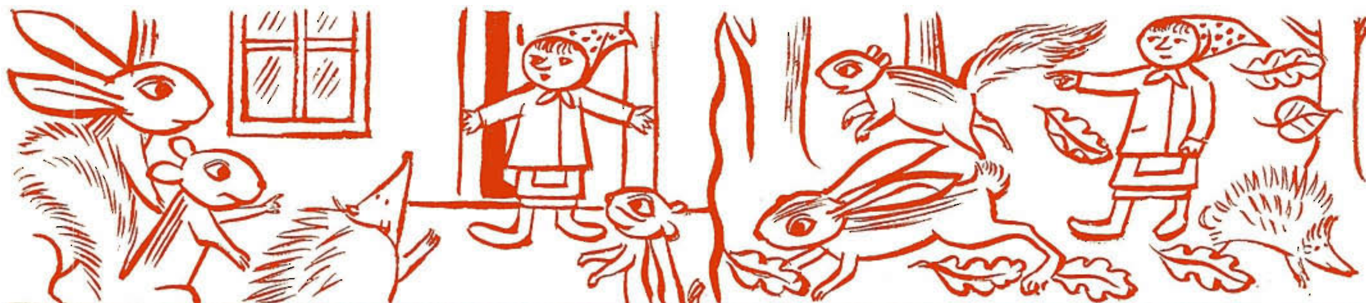
ГОЦА ДРАЛА

Листопад мандрує гаєм
І з дерев листки стрясає.

А в громаді Гоци Драли
Раптом клопоти постали.

Збіглись друзі під вікном:
— Десь подівся Ромтомтом!

— В хаті ґнома ми шукали,
Та його там не застали.

Каже Гоца: — Він не тут!
Йдім, дивімся в кожний кут!

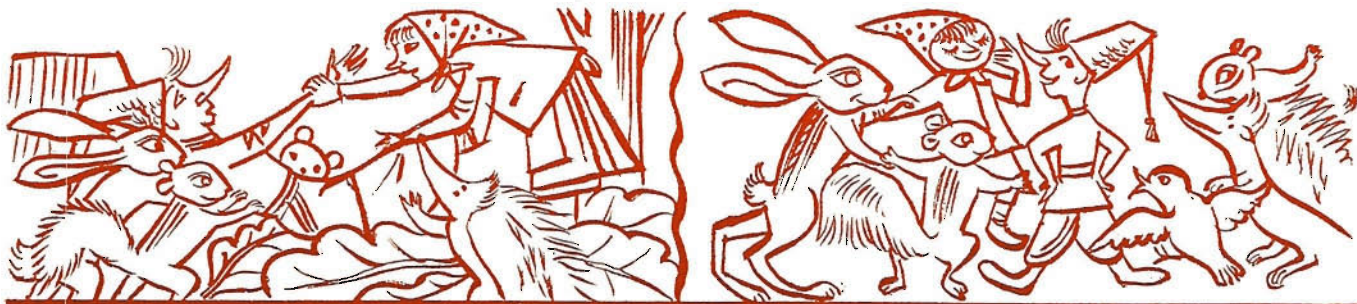
Вмить розбіглись звіренята
Згубу — ґномика шукати.

На узліссі ґномик спав,
І листок на нього впав.

Потім другий . . . і десятий,
Де той ґномик — не пізнати.

Друзі лісом йдуть, гукають,
Ромтомтома викликають.

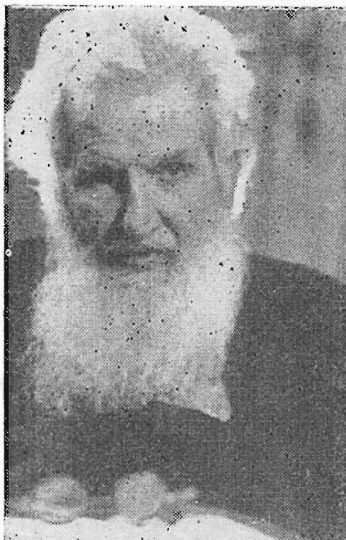
Аж горобчик показав:
— Тут, я бачив, ґномик спав.

Друзі листя розгорнули.
— Є наш ґномик! Є! — гукнули.

Всі в танок пішли гуртом,
Бо знайшлася згуба-ґном.

Марія ХАРИНА

СЕРЦЕ, ЩО ПРОМЕНІЛО БЛАГОДАТТЮ

Була чарівна весна 1929 року. Львів прибрався в зелені травневі шати, повітря було насичене пахощами квітів. У Єзуїтському парку біля Святоюрської гори лавки так і запрошували прохожих присісти й полюбуватися пишною красою природи.

Мене теж кортить зупинитися на кілька хвилин, та не можу собі цього дозволити, бо часу в мене мало. Одягнена у дбайливо вичищений і випрасуваний матусею однострій гімназистки, спішу на Святоюрську гору до палати, де живе володар мільйонів сердець, український Мойсей, галицький Митрополит Андрей граф Шептицький. У нього маю призначений час на відвідини.

Входжу в широку браму святоюрських забудовань. На хвилину зупиняюся, щоб налюбуватись величавою барокковою архітектурою собору св. Юра. Потім спрямовую свій погляд на одне з вікон великого житлового будинку, призначеного для священиків і їхніх родин. Там колись жили мої батьки. Мій покійний тепер батько душпастирював у соборі св. Юра і був сповідником Митрополита Андрея; там ясного ранку золотої осени, в день Покрови Пречистої Діви Марії, я народилась, і за порадою митрополита дано мені при хрищенні ім'я Марія.

Зворушена, залишаю дорогі місця, підходжу до митрополичої палати й тремтячою від хвилювання рукою тягну за ручку дзвінка. Привітний братчик-студит відчиняє важкі двері. За хвилину я в ждальні, де вже чекають на свою чергу представники організацій, громадяни та декілька священиків. Сідаю у вигідному кріслі в кутку просторої кімнати і зі зворушення вся тремчу. Дехто з тих, що чекають на свою чергу, пошепки перекидається словами, а я вдивляюся у великі в золочених рамах портрети церковних достойників, що висять на стінах. Між ними знаходжу і предків нашого митрополита. Мені видається, що їхні очі дивляться прямо на мене, наче питають: „Звідкіля ти тут узялась і навіщо забираєш час старшим і поважнішим за тебе?"

Мені стає лячно. Це вже вдруге у своєму житті не тільки побачу Князя нашої Церкви, але й говоритиму з ним. Маю передати у великій коверті важливого листа від матусі. На бажання самого Митрополита хтось із нашої родини мав йому цього листа особисто вручити. Боюся, що коли прийде моя черга, я з надмірного хвилювання не зможу й кроку ступити. Я ж маю ввійти в кімнату, де Митрополит Андрей приймає високих достойників, церковних і світських, багатих і вбогих, відомих і незнаних. Він знаходить час ще й для сиріт, для яких упродовж всього свого праведного життя був не лише опікуном, але й справжнім батьком. Чекаю, а серце молотком стукає в грудях.

Нараз стіни кімнати немов зникають з-перед моїх очей, і думки мандрують у світ мого дитинства, аж до містечка Княгинич. Зупиняюся біля дерев'яної огорожі, що оточує приходство, сад і город. Очима душі бачу розсохуваті верби над потічком, що ліниво пливе до великого ставу, який пахне очеретом.

Біля мене батьки й уся рідня, святково одягнені мешканці містечка з хрестом і корогвами. Широкі ворота приходства прибрані зеленню і квітами, а вгорі виднів напис: „Привіт вам, Архиєрею!" Всі нетерпеливо чекають на приїзд найдостойнішого гостя. Легенький подув весняного вітру хилить корони дерев, немов у поклоні українському владиці.

Одягнена в свою найкращу білу суконку, очікую з усіма присутніми його приїзду. В руках китиця пишних троянд, якими маю вітати Митрополита Андрея. Тремтить рука, тремтять пелюстки ніжних троянд. Бачу, як могутня постать із світлим обличчям наближається до нас. Я схиляюся в низькому поклоні й передаю найдостойнішому гостеві китицю квітів разом із словами привіту. Чую, як великі ласкаві долоні спочили на моїй голові. Ті самі долоні підносять мене високо вгору.

— Це маленька Марійка, та, якій Ваше Високопреосвященство вибрали хресне ім'я, — пояснює мій батько.

***

— Ваша черга, панночко! — каже братчик-студит, відкриваючи двері до кімнати Князя Церкви, і будить мене з глибокої задуми.

Вже стоячи на порозі кімнати, бачу маєстатичну постать, що сидить у глибокому шкіряному фотелі. Вона в скромній чернечій рясі, підпе-

Митрополит Андрей Шептицький між пластунами

резаний ремінцем. Сріблиста довга борода зливається з буйним молочно-білим волоссям голови, що нагадує голови грецьких філософів, про яких казали мені вчителі історії. З-під густих сивих брів дивляться на мене предобрі голубі очі. Їх погляду не можу забути донині. Стаю навколішки біля фотеля, на поруччі якого спочиває безвладна рука митрополита, і ніжно та щиро цілую її.

Насилу здержувані сльози зворушення котяться по моєму обличчю й падають на чернечу рясу.

— Сідай, дитино! — запрошує глибокий оксамитовий голос.

Трохи спокійніша сідаю на крісло.

Усміхнене обличчя в авреолі сріблистого волосся нагадує зображеного на образах Бога Отця. І, хоч сльози ще котяться по моєму обличчю, всміхаюся. Кудись зник страх, відійшло хвилювання, і я добуваю зі своєї торбинки матусиного листа і передаю добродієві сиріт. Лагідним голосом Митрополит просить розповісти про кожного члена моєї родини. Після смерти мого батька він нами всіма щиро опікувався.

Розповідаю про сестер, яким Митрополит допомагає продовжувати науку, про найстаршого брата, що з інженерським дипломом шукає праці, яку важко знайти; не забула й про наймолодшого братчика, що закінчив щойно дев'ятий рік життя.

Митрополит слухає уважно. Бачу, як у його голубих очах проявляється журба за долю родини священика. Запитує, як почуває себе матуся і як дає собі раду в невідрадних для неї умовинах; просить, щоб у майбутньому в усіх своїх потребах завжди зверталася до нього.

— Якщо твоя матуся не прийде до мене, то котрогось дня я відвідаю її, — каже, по-батьківськи всміхаючись.

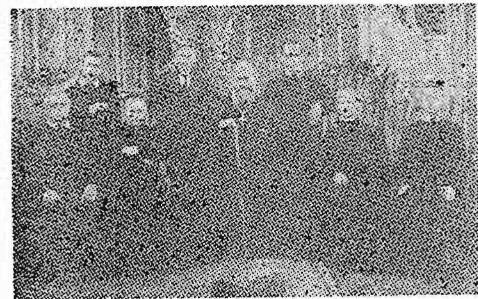
Вже два рази братчик-студит заглядав у двері, наче хотів пригадати, що ще багато людей чекає на свою чергу, але Митрополит не звертав на це уваги і продовжував розмову. Вкінці взяв торбинку з моїх рук і поклав у неї грошовий банкнот.

— Це на шоколяду, — додав.

Глибоке зворушення не дає мені як слід подякувати за подарунок.

Прощаюся, хилю голову, на якій Митрополит робить знак хреста, і виходжу з кімнати, де полиці при стінах заставлені грубезними книгами.

Хоч я й залишила пороги митрополичої палати, але ніколи не втратила з очей отого шляхетного образу Митрополита Андрея з його ласкавою усмішкою та батьківським поглядом.

Митрополит Андрей Шептицький на відвідинах у Бразилії в 1922 р.

Віддалився від мене на тисячі миль мій рідний Львів зі Святоюрською горою. Не стало у живих Слуги Божого Митрополита Андрея, що віддав українському народові всі цінності свого духа, проте в моїй душі ще й досі залишився яснийживий образ Великого Митрополита. Його щодня нагадує мені портрет Князя Української Церкви, який висить на стіні мого дому.

Митрополит А. Шептицький помер 1-го листопада 1944 р.

Пояснення-словничок: **г і м н а з и с т к а** — учениця гімназії, середньої школи; **С в я т о ю р с ь к а г о р а** — горб у Львові, де стоять собор-катедра св. Юра, митрополича палата та будинки для священиків; **с т у д и т** — монах з чернечого ордену св. Теодора Студита; **х в и л ю в а н н я** — зворушення (emotion); **о ч е р е т** — cane, reed; **п р и х о д с т в о** — парафіяльний дім, де мешкає священик; **п е л ю с т к а т р о я н д и** — rose-petal; **р я с а** — одяг духовної особи (cassock); **а в р е о л я** — сяйво довкола голови святого.

Олександер ЛОТОЦЬКИЙ-БІЛОУСЕНКО Ілюстрації Михайла МИХАЛЕВИЧА

ЛИСИЧКА СЕСТРИЧКА

42. МАСЛО У КРИНИЦІ

Через скільки часу ведмідь каже:

— А треба б уже й медом поласувати!

Поліз на горище, коли ж вулик порожній.

— Лисичко-Сестричко, — каже, — то ти не хрищеників христила, то ти мед їла! Тепер же я тебе з'їм!

— Ой, ведмедику-голубчику, — каже лисичка, — чи тобі охота ламати на мені зуби? Та ти ж тільки глянь на мене — адже на мені сама шкура та кості. От, ходім лише, я тобі покажу щось краще на снідання.

— Ну, коли щось краще, то чому й ні! — відмовляє ведмідь.

Ідуть. Повний місяць ще ясно світив на небі. Лисичка повела ведмедя просто до криниці.

— Бачиш, — каже лисичка, нагинаючись через цямрину, — он на дні кружалок масла плаває?

А то йому лукава лисичка показувала місячне коло, що відбивалося на дні криниці, як у дзеркалі.

— Покажи, покажи! — каже ведмідь. — І справді! — каже він, нахилившись.

— Позавчора ввечері, — розповідає лисичка, — приходила я сюди по воду та й сама своїми очима бачила, як чоловік ховав до криниці оте масло.

Побачивши „кружалок масла", ведмідь забув про все на світі.

— Зараз, каже, — лізу по те масло. А ти спускай мене у цебрі.

— Тільки ж я тебе дуже прошу, — каже лисичка, — даси й мені шматочок, бо я так давно масла не їла!

Ведмідь на те буркнув, що дасть, та й гуп — у цебер! Лисичка пустила ключку, що держала мотуза. Вал тільки торг-торг! — і ведмідь з цебром полетів у глибину. Захвилювалася вода, як бовтнув ведмідь, а потім зійшлася над ним навіки.

43. ОДНА НАУКА

Пішла слава про лисичку, що хитра вона й мудра —бож таки самого ведмедя перемогла. Одні звірі казали, що в маму вдалася, а другі — що від батька, Лиса-Микити, хитрість та спритність перейняла. Пишалася Лисичка-Сестричка тою славою та й задаватися стала.

Біжить одного разу Лисичка-Сестричка, а їй назустріч Кіт-Мурлика. Уклонився низенько та й каже:

— Здорові були, пані Лисичко! Кажуть люди, що ви дуже розмні і світ добре знаєте. То може б ви й мене дечого навчили, щоб я розуму від вас набрався?

Лисичка гордовито глянула на кота.

— Ах, ти мишоїде, мисколизе мізерний! Нічогісінько ти не розумієш. І ніяких ти наук не знаєш, бо тебе нічого не вчили.

— Одну тільки науку я добре розумію, пані Лисичко, — відмовив їй кіт.

— А ну, ну, говори, що то за наука! — покпила з нього лисичка.

— Коли за мною женуть собаки, то я добре вмію від них на дерево втікати.

— Оце й усе? — глузує лисичка. — Ну, з такою наукою далеко не втечеш. От, я більше як сотню наук знаю та ще й три мішки хитрощів маю. Ну, та ходи вже зі мною, може я тебе таки чогось навчу.

Ідуть вони, аж раптом із-за горбочка вискочили собаки, а за ними й мисливці. Кіт стрибнув на дерево, сховавсь між листям та й кричить звідти:

— Ей, пані Лисичко, скоріше мішки розпускайте та хитрощі добувайте, бо буде лихо!

— Та де там мої мішки! — лементує лисичка. — Скакала я через річку, всі мішки попадали у воду. Котику-братіку, подумай, може в тебе яка хитрість знайдеться.

— То я вже вам, мудра лисичко, своєї науки позичу, — каже котик. — Тікайте в кущі, а я тут з собаками буду справуватись.

Лисичка зараз плиг у кущі. Собаки її вже вглянули і були б кинулися за нею, але котик скік з дерева, покрутився у них перед очима та, поки вони добігли, знов вискочив на дерево. Собаки обступили дерево, довго гавкали, та кота не могли дістати. А Лисичка-Сестричка тим часом утекла.

(Продовження буде)

Пояснення-словничок: **цямрина** — зложена з колод або мурована горішня частина колодязя або криниці (framework of well); **кружалок** — ring, disc, round object; **цебер** — велика дерев'яна посудина на воду, відро, коновка (wooden pail, bucket); **ключка** — hook, catch; **бовтнути** — впасти, хлюпнути в воду (to fall into the water with splash); **мишоїд, мискоииз** — насмішливі назви кота; **глузувати** — насміхатися (to mock, make fun (fool); **мисливець** — стрілець, ловець (hunter); **три мішки хитрощів** — багато хитрощів; так говорять про людину, що знає багато вигадок, як вийти із складної ситуації (slyness, resourcefulness).

Микола ПОГІДНИЙ

Ілюстрації Ніни МРИЦ

МАНДРІВКА ЛЯЛЬКИ МЕЛІ

7. МЕЛЯ ВИГРАЛА НА КОНКУРСІ

Зближалось перше Різдво Христове на чужині. Люба вже ходила до німецького дитячого садочка, тож мусіла теж прибрати як слід свою лялечку. До цього спонукав її оголошений у школі конкурс на найкращу ляльку. Перша нагорода — сто німецьких марок.

Люба була гордою дівчинкою і не хотіла бути гіршою від інших. До того ж вона була серед німецьких дітей чужинкою. Вона знала: німці будуть до неї більше придивлятися, ніж до когобудь іншого.

Люба порадилася з матусею, що їй робити, як прибрати ляльку. Матуся порадила убрати її в український національний одяг. Тільки де дістати різнокольорову матерію та стрічки?

Господиня довідалася про Любині турботи, підшукала в своїх скринях та шафах різні обрізки з жіночих матерій і вручила їх Любі.

— Бери собі й ший, як знаєш! Матуся тобі допоможе.

Матуся пошила для Мелі гарну корсетку,

плахти тощо. Меля стала справжньою українською красунею. Люба ще поклала на її голову ві-

ночок з квітів, а на шию — прекрасне блискуче намистечко.

Все вийшло якнайкраще, а тим часом надійшов український Святий Вечір. Матуся поралася, приготовляючи на вечерю все, чого вимагає звичай. Несподівано з'явився Ганс із зеленою пахучою ялинкою. Приніс не тільки ялинку, але й подбав про прикраси.

Любина матуся, зворушена добротою хлопця, подякувала йому. Бож тільки подумати: Ганс пам'ятав не тільки про ялинку для себе, але не забув і про свою подругу Любу.

Після Різдва діти, а між ними й Люба, взяли участь у конкурсі ляльок. Учителі відчитували прізвища учасниць конкурсу, а дівчатка виходили до членів комісії і вручали їм свої ляльки.

Ляльки стояли на довгому столі, дивлячись на залю. Між ними була й українська красуня Меля. Всі звернули увагу на неї та на її незвичайний одяг. Учителі теж зацікавилися українською дівчинкою та її лялькою. Вони викликали її до столу і почали ставити різні питання, на які Люба відповідала спокійно й мудро.

Учителі були задоволені, що зацікавили діток змаганнями, а теж і тим, що діти приклали багато старань і уваги, щоб їхні ляльки виглядали якнайкраще. Тому не було так легко вирішити, котра з них найкраща.

Звичайно, німецькі діти звикли до своїх красунь, але чужинка лялька в прекрасному національному одягу приваблювала не тільки дітей, а й учителів. Вони уважно придивлялися до Мелі, оглядали, оцінювали й нарешті вирішили. Любу запросили на середину залі, показали її ляльку всім і признали їй першу нагороду не тільки за гарний одяг, але й за взірцеву чистоту та охайність.

Діти прихильно прийняли це рішення й оплескували Любу та її ляльку. А Люба на радощах потягнула Мелю за петельку, і вона заговорила:

— Добридень, діти! Я дуже рада, що моя няня завжди дбає про мене. За вашу нагороду дякую всім, а найбільше добрим учителькам і вчителям. Дякую, дякую, дякую!

Почувши, що лялька говорить, діти розсміялись і стовпилися біля Люби, щоб бодай доторкнутися тої чудової ляльки. Зачудувала Люба своєю балакучою лялькою всіх дітей, бо мало-хто знав таємницю, що треба потягнути за петельку.

Отож, конкурс для Люби закінчився щасливо.

Різдво на чужині принесло несподіванку і батькам Люби. З-поза океану прийшов лист із повідомленням, що їхні знайомі підписали поруку на їх приїзд до Америки. Ця вістка була для Любиних батьків дуже важлива, бо вирішувала їхню долю на майбутнє. Німеччина була місцем тимчасового перебування втікачів. Після воєнного лихоліття вона була забідна, щоб утримувати ті сотні тисяч людей. Довга мандрівка надокучила всім утікачам і вони надіялися на Америку. Мандрівка набридла також Любі. Хоч рідна хата може бути тільки на рідній землі, Люба ще була замала, щоб це зрозуміти. Одне лише вона знала: повернутись на рідну землю неможливо, бо там панує лютий ворог з Москви, що приніс усім страх і неволю.

Тому різдвяне повідомлення уважали всі за велику Божу ласку. В серце Любиних батьків вступила свіжа надія. Готуючись до виїзду, всі повеселішали.

(Закінчення буде)

Пояснення-словничок: г л е к — висока глиняна посудина, дещо поширена в нижній частині (pot, jar); к о р с е т к а — corset, bodice; о х а й н и й — neat, tidy.

З дитячого життя

УЧНІ ЧЕТВЕРТОЇ КЛЯСИ „РІДНОЇ ШКОЛИ" В МОНТРЕАЛІ

На світлині учні четвертої кляси „Рідної Школи" ім. митр. Андрея Шептицького в Монтреалі (Канада). Їх дванадцятеро, а їхня учителька пані Марія Брикович. Всі вони пильно вчаться й передплачують „Веселку". Минулого шкільного року вони склали пожертву на пресовий фонд „Веселки" на руки пані Христини Дякунчак. Тепер складають нову пожертву в сумі 10 долярів, а згодом напишуть листа про свою клясу.

Від Редакції: Дякуємо за листа, фото й пожертву на пресовий фонд. Ждемо на допис про життя й навчання в біжучому шкільному році й бажаємо успіхів у праці!

ПРИКЛАДНІ УЧЕНИЦІ „РІДНОЇ ШКОЛИ" В МОНТРЕАЛІ

Учителька першої кляси „Рідної Школи" ім. митр. Андрея Шептицького пані Софія Мацук прислала нам фото учениць тієї школи Тереси й Оксани Рибак і так пише про них: Тереса (сім років) перейшла з дуже добрим успіхом до другої кляси, а Оксана ($4\frac{1}{2}$ року) із садочка до передшкілля. Вони ходять на курси українських народних танців, що їх провадить при школі п. Марунчак. Виступали в сцені „Сон свят-миколаївської ночі" в ролі „даруночків". Були учасницями вакаційного кутка „Веселе літо", що його провадили українські студентки.

Тереса й Оксана виступають на українських імпрезах у гарних народних одягах, які вишила їм мама. Хоч їхня мама еспанка, вона помагає дітям у науці й сама ходить на курси української мови для дорослих, які веде при „Рідній Школі" пані Бушард.

Тереса й Оксана передплачують „Веселку".

Тереса написала до „Веселки" такого листа: Дорога „Веселко"! Я Тебе люблю читати. Я люблю читати всі казки, листи до св. Миколая, пригоди Лисички-сестрички й вірші.

Твоя Тереса

Від Редакції: Дорога Тересо! Дякуємо за гарного листа. Ми з приємністю прочитали листа, який

про вас написала ваша вчителька пані С. Мацук. Ставимо як приклад для українських дітей. Привітайте вашу Маму й подякуйте їй, що так гарно вас виховує.

ВІДВІДАЙТЕ ВИСТАВКУ УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ

У Чікаґо відбудеться в днях 1-3 листопада ц. р. виставка українських книжок і журналів під назвою „Дні Української Книжки". Цю імпрезу влаштовують спільно „Самопоміч", Український Літературний Фонд ім. І. Франка, Товариство Українських Бібліотекарів і Українська Книжкова Централя.

Виставка буде влаштована в авдиторії собору св. Володимира й Ольги. Її відвідають збірно учні чікаґських шкіл українознавства під проводом своїх учителів.

Такі „Дні Української Книжки" відбудуться також у інших містах ЗСА й Канади. У виставці візьме участь „Веселка".

Заохочуємо читачів „Веселки" оглянути цю виставку, якщо вона відбуватиметься в їх околиці.

Редакція „Веселки" отримала такого листа з Куритиби, Бразилія: Дорога „Веселко!" Моє ім'я — Дебора Христина Равлик. Маю вісім років і ходжу до першої кляси суботньої школи жіночої організації при ХОС в Куритибі, Парана, Бразилія. Вчуся дуже добре. Люблю читати „Веселку" й дитячі книжки та журнали. Моя вчителька називається Євгенія Бовкаловська-Мазепа.

Вітаю тебе й прошу вітати всіх читачів „Веселки".

Відповідь Редакції: Дорога Деборо! Дякуємо за листа, написаного гарною українською мовою. Тішить нас, що читаєш „Веселку" й інші українські журнали для дітей та книжки. Від читачів „Веселки" дякуємо Тобі за привіт! Вітай від нас свою вчительку й усіх дітей Твоєї школи.

Сценарій і текст: Р. ЗАВАДОВИЧ
Scenario and story: R. ZAVADOVYCH

Ілюстрації: П. ХОЛОДНИЙ
Illustrations: P. CHOLODNY

БОГДАН-СІЧОВИЙ СТРІЛЕЦЬ — ІСТОРИЧНА КАЗКА
UKRAINIAN TALE — BOHDAN-SICHOVY STRILETS

РОЗДІЛ XVI: АРСЕНАЛ
CHAPTER XVI: THE ARSENAL

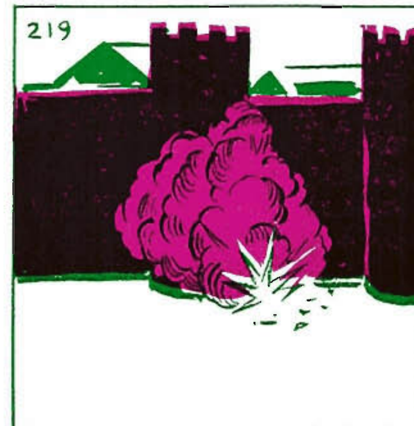
„Який він подібний до того команданта, що вчив мене стріляти!" — подумав Богдан, і враз у нього мигнула думка:

"He's so much like the commander who taught me how to shoot," mused Bohdan and suddenly got an idea.

„Ану, позмагаємось, хто краще влучає!" — Богдан кивнув на стрільців, щоб подавали набої.

"Let's see who aims better!" Bohdan motioned to the soldiers to start passing the ammunition.

— Вогонь! — скомандував сам собі генерал і вистрілив. Ґраната зарилася в землю під муром Арсеналу.

"Fire!" the general gave a command to himself and fired. The shell hit the ground next to the wall of the Arsenal.

Ще не розвіявся дим біля муру, як гримнула Богданова гармата і набій відірвав шмат муру.

The smoke had barely cleared when Bohdan's cannon fired and the shell blasted away a piece of the wall.

За другим разом генерал поцілив у горішню частину башти, а Богдан поглибив вилім, зроблений попередньою ґранатою.

Firing the second round, the general hit the top of a turret, while Bohdan made a bigger hole in the wall.

— Ти майстер! — усміхнувся генерал до Богдана і поздоровив його по-військовому.

"You're an expert", smiled the general at Bohdan and saluted him.

(Продовження буде)

(To be continued)